

SƏRBƏST AUDİTOR

Musayev Adıgözəl Maqsud oğlu

VÖEN 1900227672

Azərbaycan Respublikasının Auditorlar Palatası tərəfindən

Auditə № SA/039 - Verilmə tarixi 16.09.2016

Bakı şəhəri, Yasamal rayonu. D.Bünyatzadə küçəsi, ev 15, mənzil. 273.

Telefon: İş; (012) 5331960; mobil; (050;055) 3130599

№ 20/65

"10" avqust 2020-ci il

MÜSTƏQIL AUDİTOR HESABATI

Rəy

Mən "ESTIMATE" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyətinin (VÖEN 1503648081) 31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə vəziyyəti haqqında hesabatdan, məcmu gəlirlər hesabatından, kapitalda dəyişikliklər hesabatından və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün pul vəsaitlərinin hərəkəti hesabatından, habelə uçot siyasətinin əhəmiyyətli prinsiplərinin qısa təsviri də daxil olmaqla, maliyyə hesabatlarına edilən qeydlərdən ibarət maliyyə hesabatlarının auditini aparmışam.

Hesab edirəm ki, əlavə edilmiş maliyyə hesabatları Cəmiyyətin 31 dekabr 2019-cu il tarixinə maliyyə vəziyyətini, habelə maliyyə nəticələrini və göstərilən tarixdə başa çatan il üçün pul vəsaitlərinin hərəkətini Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına uyğun olaraq bütün əhəmiyyətli aspektlərdə düzgün və ədalətli təsəvvür yaradır.

Rəy üçün əsaslar

Mən auditə Beynəlxalq audit standartlarına (BAS) uyğun aparmışam. Bu standartlar üzrə mənim məsuliyyətim əlavə olaraq hesabatımın "Maliyyə hesabatlarının auditə üçün auditorun məsuliyyəti" bölməsində təsvir edilir. Mən Azərbaycan Respublikasındakı maliyyə hesabatlarının auditinə aid olan etik normaların tələblərinə uyğun olaraq Cəmiyyətdən asılı deyiləm və mən digər etik öhdəliklərimi bu tələblərə uyğun yerinə yetirmişəm. Mən hesab edirəm ki, əldə etdiyim audit sübutları rəyimi əsaslandırmaq üçün yetərli və münasibdir.

Maliyyə hesabatlarına görə rəhbərliyin və iqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslərin məsuliyyəti

Rəhbərlik maliyyə hesabatlarının BAS (Beynəlxalq maliyyə hesabatları standartlarına) uyğun olaraq hazırlanmasına və düzgün təqdim edilməsinə və rəhbərliyin fikrincə, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində əhəmiyyətli təhrif olmadığı maliyyə hesabatlarının hazırlanmasına imkan verən zəruri daxili nəzarət sisteminin təşkilinə görə məsuliyyət daşıyır.

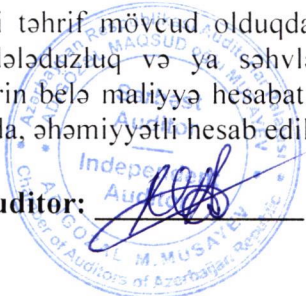
Maliyyə hesabatlarını hazırladıqda, rəhbərlik Cəmiyyəti ləğv etmək və ya işini dayandırmaq niyyətində olmadığı yaxud bunu etməkdən başqa münasib alternativ olmadığı halda, rəhbərlik Cəmiyyətin fasiləsiz fəaliyyət göstərmək qabiliyyətinin qiymətləndirilməsinə, müvafiq hallarda fasiləsiz fəaliyyətə aid olan məsələlər haqqında məlumatların açıqlanmasına və mühasibat uçotunun fasiləsiz fəaliyyət prinsipinin istifadə edilməsinə görə məsuliyyət daşıyır.

İqtisadi subyektin idarə edilməsinə cavabdeh olan səlahiyyətli şəxslər Cəmiyyətin maliyyə hesabatlarının verilmə prosesinə nəzarətə görə məsuliyyət daşıyır.

Maliyyə hesabatlarının auditinə görə auditorun məsuliyyəti

Mənim məqsədim maliyyə hesabatlarında bir tam kimi, dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində, əhəmiyyətli təhriflərin olub-olmadığına dair kafi əminlik əldə etmək və rəyimiz daxil olan auditor hesabatını dərc etməkdir. Kafi əminlik əminliyin yüksək səviyyəsidir, lakin o zəmanət vermir ki, əhəmiyyətli təhrif mövcud olduqda, BAS-lara uyğun olaraq aparılmış audit onu həmişə aşkarlayır. Təhriflər dələduzluq və ya səhvlər nəticəsində yarana bilər və ayrılıqda yaxud məcmu olaraq, istifadəçilərin belə maliyyə hesabatları əsasında qəbul etdikləri iqtisadi qərarlarına təsir etmə ehtimalı olduğu halda, əhəmiyyətli hesab edilir.

Sərbəst Auditor: Adıgözəl Musayev

"ESTIMATE" MMC-nin
Mühasibat balansı
31 dekabr 2019-cu il tarixinə

Bölümün, maddenin №-si	GÖSTƏRİCİLƏR	Qeydlər	(manatla)	
			2019	2018
	AKTİVLƏR			
1	Uzunmüddətli aktivlər			
10	Qeyri-maddi aktivlər			
11	Torpaq, tikili və avadanlıq		0,00	0,00
12	Daşınmaz əmlaka investisiyalar		0,00	0,00
13	Bioloji Aktivlər		0,00	0,00
14	Təbii sərvətlər		0,00	0,00
15	İştirak payı metodu ilə uçota alınmış investisiyalar		0,00	0,00
16	Təxirə salınmış vergi aktivləri		0,00	0,00
17	Uzunmüddətli debitor borcları		0,00	0,00
18	Sair uzunmüddətli maliyyə aktivləri		0,00	0,00
19	Sair uzunmüddətli aktivlər		0,00	0,00
	Cəmi uzunmüddətli aktivlər		0,00	0,00
2	Qısamüddətli aktivlər			
20	Ehtiyatlar		0,00	0,00
21	Qısamüddətli debitor borcları		0,00	0,00
22	Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri	6	717,69	3037,82
23	Sair qısamüddətli maliyyə aktivləri		0,00	0,00
24	Sair qısamüddətli aktivlər	7	20,00	20,00
	Cəmi qısamüddətli aktivlər		737,69	3057,82
	Cəmi aktivlər		737,69	3057,82
	KAPİTAL VƏ ÖHDƏLİKLƏR			
3	Kapital			
30	Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapitalı	8	20,00	20,00
31	Emissiya gəliri		0,00	0,00
32	Geri alınmış kapital (səhmlər)		0,00	0,00
33	Kapital ehtiyatları		0,00	0,00
34	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	9	717,69	3037,82
	Cəmi kapital		737,69	3057,82
4	Uzunmüddətli öhdəliklər			
40	Uzunmüddətli faiz xərcləri yaranan öhdəliklər		0,00	0,00
41	Uzunmüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər		0,00	0,00
42	Təxirə salınmış vergi öhdəlikləri		0,00	0,00
43	Uzunmüddətli kreditor borcları		0,00	0,00
44	Sair uzunmüddətli öhdəliklər		0,00	0,00
	Cəmi uzunmüddətli öhdəliklər		0,00	0,00
5	Qısamüddətli öhdəliklər			
50	Qısamüddətli faiz xərcləri yaranan öhdəliklər		0,00	0,00
51	Qısamüddətli qiymətləndirilmiş öhdəliklər		0,00	0,00
52	Vergi və sair məcburi ödənişlər üzrə öhdəliklər		0,00	0,00
53	Qısamüddətli kreditor borcları		0,00	0,00
54	Sair qısamüddətli öhdəliklər		0,00	0,00
	Cəmi qısamüddətli öhdəliklər		0,00	0,00
	Cəmi öhdəliklər		0,00	0,00
	Cəmi kapital və öhdəliklər		737,69	3057,82
			0,00	0,00

"ESTIMATE" MMC-nin
direktoru:

Q.K.Əliyev

"ESTIMATE" MMC-nin

Mənfəət və zərər haqqında hesabat
31 dekabr 2019-cu il tarixinə

(manatla)

Bölmənin/ maddənin №-	Göstəricilər	Qeydlər	2019	2018
60	Əsas əməliyyat gəliri	10	164500,00	127890,00
70	Satışın maya dəyəri	11	-166830,13	-126430,01
	Ümumi mənfəət		-2330,13	1459,99
61	Sair əməliyyat gəlirləri		0,00	0,00
71	Kommersiya xərcləri		0,00	0,00
72	İnzibati xərclər		0,00	0,00
73	Sair əməliyyat xərcləri		0,00	0,00
62 və 74	Fəaliyyətin dayandırılmasından mənfəətlər (zərərlər)		0,00	0,00
	Əməliyyat mənfəəti (zərəri)		-2330,13	1459,99
63 və 75	Maliyyə mənfəəti (zərəri)		0,00	0,00
81	(zərərlərində) pay		0,00	0,00
	Vergiqoymadan əvvəl mənfəət (zərər)		-2330,13	1459,99
90	Mənfəət vergisi		0,00	0,00
	Adi fəaliyyətdən mənfəət (zərər)		0,00	0,00
64 və 76	Fövqəladə mənfəət (zərər)		0,00	0,00
80	Hesabat dövrünün xalis mənfəəti (zərəri)	12	-2330,13	1459,99
	Hər bir səhmin mənfəəti			
	Qatılmış hər bir səhmin mənfəəti			

"ESTIMATE" MMC-nin
direktoru:

Q.K.Əliyev

"ESTIMATE" MMC-nin

Kapitalda dəyişikliklər haqqında hesabat
31 dekabr 2019-cu il tarixinə

	GÖSTƏRİCİLƏR	Qeydlərə istinad	Ödənilmiş nizamnamə kapitalı	Digər ehtiyatlar	Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)	CƏMI
2018	1/1/2018-ci il tarixinə qalıq		0,00	0,00	0,00	0,00
	Uçot siyasətində dəyişikliklər və ya əhəmiyyətli səhvlərlə bağlı düzəlişlər					
	1/1/2018-ci il tarixinə düzəlişlərdən sonra qalıq		20,00	0,00	0,00	20,00
	Aktivlərin yenidən qiymətləndirilməsi					
	Məzənnə fərqləri					
	Mənfəət və zərər haqqında hesabatda tanınmamış gəlirlər və xərclər					
	Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)				1459,99	1459,99
	Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları					
	Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi (dividentlər)					
	Geri alınmış kapital (səhmlər) üzrə əməliyyatlar					
	Kapitalın maddələr arasında köçürülmələrindən əvvəl 31/12/2018-ci il tarixinə qalıq		20,00	0,00	1459,99	1479,99
	Kapitalın maddələr arasında köçürülmələr					
	31/12/2018-ci il tarixinə qalıq		20,00	0,00	1459,99	1479,99
	2018-ci il üzrə kapitalda dəyişikliklərin cəmi					
2019	1/1/2019-cu il tarixinə qalıq			0,00	0,00	0,00
	Uçot siyasətində dəyişikliklər və ya əhəmiyyətli səhvlərlə bağlı düzəlişlər					
	1/1/2019-cu il tarixinə düzəlişlərdən sonra qalıq			0,00	1459,99	1459,99
	Aktivlərin yenidən qiymətləndirilməsi					
	Məzənnə fərqləri					
	Mənfəət və zərər haqqında hesabatda tanınmamış gəlirlər və xərclər			0,00		0,00
	Hesabat dövründə xalis mənfəət (zərər)				-2330,13	-2330,13
	Mülkiyyətçilərin kapital qoyuluşları					0,00
	Mülkiyyətçilər arasında kapitalın bölüşdürülməsi (dividentlər)					
	Geri alınmış kapital (səhmlər) üzrə əməliyyatlar					
	Kapitalın maddələr arasında köçürülmələrindən əvvəl 31/12/2019-cu il tarixinə qalıq		20,00	0,00	-870,14	-850,14
	Kapitalın maddələr arasında köçürülmələr					
	31/12/2019-cu il tarixinə qalıq		20,00	0,00	-870,14	-850,14
	2019-cu il üzrə kapitalda dəyişikliklərin cəmi		20,00	0,00	-2330,13	-2310,13

"ESTIMATE" MMC-nin
direktoru:

Q.K.Əliyev

"ESTIMATE" MMC-nin

Pul vəsaitlərinin hərəkəti haqqında hesabat
31 dekabr 2019-cu il tarixinə

GÖSTƏRİCİLƏR	Qeydlər	2019	2018
Əməliyyat fəaliyyətindən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Hesabat dövründə xalis mənfəət və ya zərər		-2330,13	1459,99
Aşağıdakı maddələr üzrə düzəlişlər:		0,00	0,00
azlıq təşkil edən mülkiyyətçilərin payı		0,00	0,00
fövqəladə gəlirlər və xərclər		0,00	0,00
mənfəət vergisi üzrə xərclər		0,00	0,00
qeyri-pul maddələri üzrə gəlirlər və xərclər		0,00	0,00
investisiya fəaliyyəti və ya maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətə aid olan digər maddələr		0,00	0,00
Aşağıdakı maddələr üzrə baş verən dəyişikliklər:			
ehtiyatların (artması) azalması		0,00	0,00
əməliyyat debitor borcları və gələcək dövrlərin xərcləri azalması (artması)		0,00	0,00
əməliyyat kreditor borcları və hesablaşmaların artması (azalması)		0,00	0,00
Əməliyyat fəaliyyətinə aid fəvqəladə pul vəsaitlərinin hərəkəti		0,00	0,00
Ödənilmiş (qaytarılmış) mənfəət vergisi		0,00	0,00
Əməliyyat fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		-2330,13	1459,99
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Komisiyon yığımları və ödənilmiş digər oxşar məbləğlər daxil olmaqla uzunmüddətli qeyri-maliyyə aktivlərinin əldə edilməsi üçün, eləcə də, uzunmüddətli qeyri-maliyyə aktivlərinə aid		10,00	0,00
Uzunmüddətli qeyri-maliyyə aktivlərinin satışından pul vəsaitlərinin daxilolmaları		0,00	0,00
Törəmə, asılı və birgə müəssisələrdə investisiyaların əldə olunması ilə bağlı pul vəsaitlərinin daxilolmaları		0,00	0,00
Törəmə, asılı və birgə müəssisələrdə investisiyaların satışından yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları		0,00	0,00
Digər tərəflərə verilmiş qısamüddətli və uzunmüddətli borclar üzrə pul vəsaitlərinin xaricəmələri		0,00	0,00
Digər tərəflərə verilmiş qısamüddətli və uzunmüddətli borcların geri qaytarılmasından yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları		0,00	0,00
Törəmə müəssisələrdə və təsərrüfat vahidlərində mövcud olan pul vəsaitləri çıxılmaqla həmin qurumların əldə edilməsi üçün pul vəsaitlərinin xaricəmələri		0,00	0,00
Törəmə müəssisələrdə və təsərrüfat vahidlərində mövcud olan pul vəsaitləri çıxılmaqla həmin qurumların satışından əldə olunan pul vəsaitlərinin daxilolmaları		0,00	0,00
Fyuçers, forvard, opsiyon və svop müqavilələri üzrə pul vəsaitlərinin xaricəmələri		0,00	0,00
Fyuçers, forvard, opsiyon və svop müqavilələrindən yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları		0,00	0,00
Dividentlərin və gəlirin digər oxşar növləri şəklində pul vəsaitlərinin daxilolmaları		0,00	0,00
Alınmış faizlər şəklində pul vəsaitlərinin daxilolmaları		0,00	0,00
İnvestisiya fəaliyyəti ilə əlaqədar pul vəsaitlərinin fəvqəladə daxilolmaları və xaricəmələri		0,00	0,00
İnvestisiya fəaliyyətindən yaranan pul vəsaitlərinin xalis hərəkəti		10,00	0,00
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətdən pul vəsaitlərinin hərəkəti			
Səhmlərin və digər oxşar alətlərin buraxılması nəticəsində yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları		0,00	0,00
Müəssisənin öz səhmlərinin və digər oxşar alətlərinin geri alınması məqsədilə pul vəsaitlərinin xaricəmələri		0,00	0,00
Borc şəklində alınmış məbləğlərdən yaranan pul vəsaitlərinin daxilolmaları		0,00	0,00
Borc şəklində alınmış məbləğlərin geri qaytarılmasına görə pul vəsaitlərinin xaricəmələri		0,00	0,00
Məqsədli maliyyələşdirmə şəklində pul vəsaitlərinin daxilolmaları		0,00	0,00
Məqsədli maliyyələşdirmə şəklində alınmış məbləğlərin geri qaytarılmasına görə pul vəsaitlərinin xaricəmələri		0,00	0,00
Maliyyə icarəsi müqavilələrinin şərtlərinə əsasən əsas məbləğlər üzrə pul vəsaitlərinin xaricəmələri		0,00	0,00
Dividentlər və buna oxşar digər ödəmələr şəklində pul vəsaitlərinin xaricəmələri		0,00	0,00
Faizlər şəklində pul vəsaitlərinin xaricəmələri		0,00	0,00
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətlər ilə əlaqədar fəvqəladə xaricəmələr və daxilolmalar		0,00	0,00
Maliyyələşdirmə üzrə fəaliyyətlər ilə əlaqədar fəvqəladə xaricəmələr və daxilolmalar		0,00	0,00
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin artması (azalması)		-2320,13	1459,99
Pul vəsaitləri və onların ekvivalentlərinin hərəkəti			
İlin əvvəlinə olan məbləği		2019	2018
valyutaların		3037,82	1577,83
İlin sonuna olan qalığı		-2320,13	1459,99
		717,69	3037,82

"ESTIMATE" MMC-nin
direktoru:

Q.K.Əliyev

"ESTIMATE" MMC

31 dekabr 2019-cu il tarixinə Uçot Siyasəti və Digər İzahedici Qeydlərin Qısa (İcmal)

Xülasəsi

Uçot Siyasəti və Digər İzahedici Qeydlərin Qısa Xülasəsi

1. Giriş

Hazırkı maliyyə hesabatları 31 dekabr 2019-cu ildə tamamlanan il üzrə Maliyyə Hesabatlarının Beynəlxalq Standartlarına (MHBS) uyğun olaraq "ESTIMATE" MMC üçün tərtib edilmişdir. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasında təsis edilmişdir və bu ölkədə fəaliyyət göstərir. Cəmiyyət Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun olaraq yaradılmışdır.

1.1. Cəmiyyət haqqında ümumi məlumat

Cəmiyyətə 20.06.2017-ci il tarixdə Azərbaycan Respublikası Vergilər Nazirliyi Hüquqi şəxslərin dövlət qeydiyyatı idarəsi tərəfindən 1503648081 saylı VÖEN verilmişdir.

Cəmiyyət nizamnamə üzrə fəaliyyət göstərir.

1.2. . Cəmiyyətin hüquqi ünvanı

Cəmiyyətin hüquqi ünvanı: Bakı şəhəri, Nərimanov rayonu, Ceyhun Hacıbəyli, ev 38, m54

1.3. Əməliyyat valyutası

Hazırkı maliyyə hesabatlarındakı məbləğlər Azərbaycan manatı (AZN) ilə ifadə olunmuşdur.

2. Cəmiyyətin əməliyyat mühiti

Azərbaycan Respublikası inkişaf etməkdə olan bazar iqtisadiyyatına xas olan xüsusiyyətlərə malikdir. Son illər ölkədə güclü iqtisadi artım müşahidə olunmuşdur. Lakin hal-hazırda dünya iqtisadiyyatında mövcud olan qlobal maliyyə böhranı Azərbaycana da öz təsirini göstərməkdədir. Kommersiya sektoruna təsir göstərə biləcək bütün tendensiyaları, eləcə də onların Cəmiyyətin maliyyə vəziyyətinə təsirini (əgər varsa) qabaqcadan proqnozlaşdırmaq mümkün deyil.

3. Uçot siyasətinin təqdimatı

Uçot siyasətinin bu maliyyə hesabatlarının tərtib edilməsində istifadə edilən əsas müddəaları aşağıdakı bəndlərdə göstərilmişdir. Əgər başqa açıqlamalarda istinad qeydləri edilməmişdirsə, göstərilən uçot siyasəti müddəaları təqdim edilən bütün hesabat dövrlərində ardıcıl tətbiq edilmişdir.

3.1. Maliyyə hesabatlarının tərtib olunmasının ümumi əsasları

Cəmiyyət mühasibat uçotunu Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə uyğun qaydada aparır. Bu maliyyə hesabatları Azərbaycan Respublikasının mühasibat uçotu haqqında qanunvericiliyi əsasında hazırlanmış və MHBS-na uyğunlaşdırılmışdır. Bu düzəlişlərə əsas əməliyyatların iqtisadi mahiyyətini əks etdirən yenidən təsnifləşdirmələr, o cümlədən bəzi aktiv və öhdəliklərin yenidən təsnifləşdirilməsi daxildir. Bu maliyyə hesabatlarında aktivlər və öhdəliklər faktiki xərclər üzrə qiymətləndirilmişdir.

Maliyyə hesabatlarının MHBS-na uyğun tərtib edilməsi nəzərdə tutur ki, rəhbərlik əsas qiymət göstəricilərini müəyyənləşdirir. Rəhbərlikdən həmçinin tələb edilir ki, cəmiyyətin uçot siyasətinin həyata keçirilməsi sahəsində peşəkar mülahizələr açıqlansın.

3.2. Valyutaların yenidən hesablanması

(a) Funksional valyuta və hesabat valyutası

Funksional valyuta maliyyə hesabatlarında maddələrin ölçülməsi üçün istifadə olunur. Bu müəssisənin yerli valyutası olan Azərbaycan Respublikası manatıdır (AZN).

(b) Əməliyyatlar və qalıqlar

Xarici valyuta ilə aparılan əməliyyatlar əməliyyatların aparılma tarixinə valyuta məzənnəsinə uyğun olaraq funksional valyutada əks etdirilir. Məzənnə fərqləri funksional valyutalardan fərqli valyutalarda aparılan əməliyyatlar və sövdələşmələr üzrə yaranır və hər bir valyutanın müəyyən sayda vahidlərinin müxtəlif məzənnə kursunda digər valyutaya çevrilməsi nəticəsində yaranan fərq kimi müəyyən edilir. Xarici valyutada aparılan əməliyyatlar üzrə yaranan mənfəət və zərərlər, həmçinin xarici valyutada ifadə edilən monetar aktivlərin və öhdəliklərin hesabat dövrünün sonuna məzənnə kursu üzrə yenidən hesablanmasından yaranan mənfəət və zərərlər, mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir. Bu cür əməliyyatlardan yaranan məzənnə fərqləri müvəqqəti olaraq pul vəsaitlərinin və netto-investisiyaların hedcinqləşdirilməsi (aktivlər və öhdəliklərin dəyərinin dəyişməsindən yaranan itkilərdən sığortalanmaq üçün həyata keçirilən əməliyyatlar) kapital hesabına aid edilmişdirsə, məzənnə fərqləri mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilmir.

Monetar maddələr mövcud valyuta vahidləri və valyuta vahidlərinin sabit və ya müəyyən olunan sayında əldə edilən və ya ödənilən aktivlər və öhdəliklərdir. Monetar maddələrin əsas xüsusiyyəti sabit və ya müəyyən olunan sayda valyuta vahidlərinin əldə edilməsi hüququdur. Monetar maddələr nağd, əldə edilən vəsaitləri, sudaları, ödənilməli olan məbləğləri, uzunmüddətli borcları, təminatları, işçi müavinətləri öhdəliklərini və təxirə salınmış vergi aktivləri və öhdəliklərini daxil edir.

Qeyri-monetar maddələrə səhmlər, ehtiyatlar, əvvəlcədən ödənilmiş gələcək dövrün xərclər, əmlak, torpaq, tikili və avadanlıqlar və qeyri-maddi aktivlər daxil edilir.

3.3. Binalar və avadanlıqlar (Əsas vəsaitlər)

Əsas vəsaitlər elə maddi aktivlərdir ki:

- (a) Mal və xidmətlərin istehsalı və təchizatında istismar edilir, gələcəkdə icarəyə verilmək və ya inzibati məqsədlər üçün istifadə edilir;
- (b) Bir dövrdən artıq dövr ərzində istifadə edilməsi gözlənilir.

Torpaq və binalara əsasən inzibati bina və ofis sahələri daxildir. Hesabat dövrünün sonuna torpaq və binalar bazar qiymətlərinə müvafiq surətdə ədalətli dəyər üzrə yenidən qiymətləndirilməmişdir.

Ədalətli dəyər – yaxşı məlumatlandırılmış, razılığa gəlmiş və bir-birindən asılı olmayan tərəflər arasında ticari sövdələşmələrdə aktivin mübadilə edildiyi dəyərdir. Binalar üzrə ədalətli dəyər müstəqil kənar qiymətləndirici tərəfindən vaxtaşırı keçirilən (adətən üç ildən bir dəfədən az olmayaraq) qiymətləndirmə ilə müəyyənləşdirilir (amortizasiya ayırmaları çıxılmaqla). Yenidənqiymətləndirmə tarixinə yığılmış istənilən amortizasiya məbləği aktivin balans dəyərindən silinir və xalis dəyər yenidən qiymətləndirmə dəyərinə hesablanır. Qalan bütün əsas vəsaitlər ilkin dəyərlə amortizasiya ayırmaları çıxılmaqla əks etdirilir.

İlkin dəyər bu aktivlərin əldə edilməsi ilə birbaşa əlaqədar olan xərcləri nəzərdə tutur. İlkin dəyərə həmçinin valyuta ilə alınmış əsas vəsaitlərin hedcinqi üzrə kapitalla keçirilən pul vəsaitlərinin axını üzrə mənfəət və zərərlər də daxil edilir.

Sonrakı xərclər aktivin balans dəyərinə yalnız o vaxt əlavə edilir və ya ayrıca aktiv kimi qəbul edilir ki, bu aktivlərlə əlaqədar olan gələcək iqtisadi səmərələr Cəmiyyətə keçsin və düzgün qiymətləndirilə bilinsin. Qalan bütün cari təmir və istismar xərcləri o dövrün mənfəət və zərərlər haqqında hesabatında əks etdirilir ki, həmin dövrdə bu xərclər çəkilmişdir.

Torpaq və binaların yenidən qiymətləndirilməsi üzrə balans dəyərinin artması kapitalın tərkibində sair ehtiyatlar (rezervlər) hesabına aid edilir. Balans dəyərinin həmin aktiv üzrə əvvəlki yenidən qiymətləndirmə artımı hədləri daxilində azalması birbaşa kapitalın tərkibində ədalətli dəyər üzrə ehtiyatlar (rezervlər) hesabına aid edilir; balans dəyərinin qalan bütün azalmaları mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

Hər il aktivin yenidən qiymətləndirilmiş balans dəyəri əsasında hesablanmış amortizasiya ayırmaları (amortizasiya ayırmaları mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir) və aktivin ilkin balans dəyəri əsasında hesablanmış amortizasiya ayırmaları arasındakı fərq, ədalətli dəyər üzrə ehtiyat (rezerv) hesabından «Bölüşdürülməmiş mənfəət» hesabına keçirilir.

3.4. Amortizasiya

Torpaq üzrə amortizasiya ayırmaları hesablanmır.

Digər əsas vəsaitlər üzrə amortizasiya azalan qalıq dəyəri metoduna, yəni əsas vəsaitlərin faydalı istismar müddəti ərzində aşağıdakı illik amortizasiya dərəcələrini tətbiq etməklə, aktivlərin qalıq dəyərinə və ya yenidən qiymətləndirilmiş dəyərinə vurmaqla həyata keçirilir. Faydalı istismar müddəti və ya illik amortizasiya dərəcələri aşağıdakı qaydada müəyyən edilir:

- Binalar – 40 il və ya 7%
- Maşın avadanlığı – 5 il və ya illik 25%
- İT avadanlıqları – 5 il və ya illik 25%
- Nəqliyyat vasitələri – 5 il və ya illik 25%
- Mebel və təsərrüfat inventarları – 5 il və ya illik 20%
- Sair əsas vəsaitlər – 5 il və ya illik 20%

Aktivlərin ləğv edilmə dəyərinə və onların faydalı istismar müddətinə vaxtaşırı yenidən baxılır və zərurət olduqda, hər bir hesabat dövrünə təshih edilir.

Əsas vəsaitlərin xaricolmasından mənfəət və zərərlər bu əsas vəsaitlərin satışı ilə onların balans dəyərinin müqayisə edilməsi yolu ilə müəyyən edilir. Xaricolmalardan mənfəət və zərərlər, mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

3.5. Qeyri-maddi aktivlər

Cəmiyyətin bütün qeyri-maddi aktivləri müəyyən faydalı xidmət müddətinə malik olmaqla əsasən lisenziyalardan ibarətdir.

Lisenziyalar hər hansı bir fəaliyyət növünə dövlət orqanları tərəfindən verilən xüsusi icazələr təşkil edir və verildiyi faydalı xidmət müddəti ərzində bərabər çıxılmalar metoduna əsasən amortizasiya olunur.

3.6. Aktivlərin qiymətdən düşməsi

Faydalı istismar müddəti müəyyən edilə bilinməyən aktivlər amortizasiya olunmur və hər il qiymətdən düşmə məqsədləri üçün testləşdirmə aparılır. Amortizasiya olunan aktivlər, əgər hər hansı bir hadisə və ya şəraitin dəyişməsi balans dəyərinin bu aktivlərin əvəzinin ödənilmə dəyəri olmamasını göstərirsə, hər dəfə qiymətdən düşmə məqsədləri üçün qiymətləndirilir. Qiymətdən düşmə zərəri aktivin balans dəyərinin onun əvəzinin ödənilmə dəyərindən artıq olan məbğəlinə tanınır. Əvəzinin ödənilməsi dəyəri aşağıdakı iki meyarlardan daha böyük olan məbləğlərdən biridir:

- (a) Aktivin satışı üzrə xərclər çıxılmaqla ədalətli dəyəri;
- (b) İstifadə edilmə dəyəri.

Aktivlərin qiymətdən düşməsi məqsədləri üçün aktivlər pul axınlarını eyniləşdirən qruplaşdırma qaydasında ən kiçik qruplara bölünürlər.

3.7. İntestisiyalar

Cəmiyyət özünün investisiyalarını aşağıdakı şəkildə təsnifləşdirir:

- Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və zərərlər hesabında əks etdirilən maliyyə aktivləri;
- Borc vəsaitləri və debitor borcları;
- İntestisiyalar;
- Satış üçün nəzərdə tutulmuş maliyyə aktivləri.

Təsnifləşdirmə investisiyaların hansı məqsədlə alınmasından asılıdır. Rəhbərlik investisiyaların təsnifləşdirilməsini onların ilkin tanınması zamanı müəyyən edir və hər bir hesabat tarixinə onları yenidən nəzərdən keçirir.

(a) Ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və zərərlər hesabında əks etdirilən maliyyə aktivləri

Bu kateqoriya iki alt kateqoriyaya bölünür: ticarət üçün nəzərdə tutulmuş maliyyə aktivləri ilə ilkin tanınmış ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və zərərlər hesabında əks etdirilən maliyyə aktivləri. Maliyyə aktivləri bu kateqoriyaya o zaman aid edilir ki, onlar yaxın gələcəkdə satış üçün nəzərdə tutulmuşdur və onlar rəhbərlik tərəfindən belə ifadə edilmişdir. törəmə maliyyə alətləri deyildirlər. Əgər bu aktivlər satış üçün nəzərdə tutulmuşdursa və ya onların satılması balans hesabatı tarixindən bir ildən artıq olmayan müddətdə nəzərdə tutulmuşdursa, bu kateqoriyanın aktivləri qüsamüddətli aktivlər kimi təsnifləşdirilirlər.

(b) Borc vəsaitləri və debitor borcları

Borc vəsaitləri və debitor borcları təsbit edilmiş və ya müəyyən edilə bilən ödəmə müddəti olan və aktiv bazarda qiyməti təyin edilməyən (katirovka olunmayan) qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir. Onlar o vaxt yaranırlar ki, Cəmiyyət debitor borclarının satılması niyyəti olmadan pul vəsaitlərini, malları və xidmətləri birbaşa debitora təqdim edir. Belə borc

vəsaitləri və debitor borcları dövriyyə aktivləri kimi təsnifləşdirilirlər və qısamüddətli aktivlərə aid edilirlər (əgər ödəmə müddəti mühasibat balansının tərtib edilmə tarixindən bir ilədək müddətdən artıq deyildirsə). Borc vəsaitləri və debitor borcları mühasibat balansında «Debitor borcları» maddəsinin tərkibində əks etdirilmişlər.

(c) Ödəmə müddətinə qədər saxlanılmış (dayandırılmış) investisiyalar

Ödəmə müddətinə qədər saxlanılmış (dayandırılmış) investisiyalar təsbit edilmiş ödəmə müddəti olan elə qeyri-törəmə maliyyə aktivləridir ki, onlarla münasibətdə ödəniş müddətinin çatmasına qədər Cəmiyyətin onları saxlamağa qəti niyyəti və imkanı vardır. Hesabat dövründə Cəmiyyətin bu kateqoriya üzrə heç bir investisiya olmamışdır.

(d) Satış üçün nəzərdə tutulmuş maliyyə aktivləri

Satış üçün nəzərdə tutulmuş maliyyə aktivləri bu kateqoriyada nəzərdə tutulmamış və ya digər kateqoriyalarda təsnifləşdirilməmiş qeyri-törəmə maliyyə alətləridir. Əgər rəhbərliyin bu aktivləri mühasibat balansının tətbiq edilmə tarixindən bir ilədək müddətə satmaq niyyəti yoxdursa, onlar qeyri-dövriyyə aktivlərinə aid edilənlər və uzunmüddətli aktivlərin tərkibində əks etdirilirlər.

3.8. Ehtiyatlar

Ehtiyatlar faktiki maya dəyəri ilə əks etdirilir. Ehtiyatların maya dəyəri birinci satılmalardan qiyməti üzrə (FİFO metodu) hesablanır. Maya dəyərində material xərcləri, istehsal işçilərinin əmək haqqı xərcləri, sair birbaşa xərclər, həmçinin inzibati xərclərin müvafiq hissəsi daxil edilir. Ehtiyatların dəyərində, bu xammal və material ehtiyatlarının əldə edilməsi ilə bağlı olan və müvafiq pul axınının hədcinqləşdirilməsi alətləri üzrə mənfəət və zərərlər hesabından keçirilmiş zərərlər daxil edilir.

3.9. Alıcılar və sifarişçilərin debitor borcları

Alıcılar və sifarişçilərlə hesablaşmalar ilkin olaraq ədalətli dəyər üzrə əks etdirilir. Sonradan isə qiymətdən düşmə ehtiyatlarının (rezervlərinin) yaradılması metodu ilə amortizasiya olunmuş dəyər ilə uçota alınır. Alıcılar və sifarişçilərin debitor borcları üzrə qiymətdən düşmə ehtiyatları (rezervi) o halda yaradılır ki, elə obyektiv sübutlar mövcuddur ki, Cəmiyyət tərəfindən ilkin maliyyələşmə nəticəsində yaranmış bütün debitor borclarının yığılması mümkün deyildir və ya bütün debitor borclarının ödənilməsi mümkünsüzdür. Ehtiyatların (rezervin) məbləği aktivin balans dəyəri ilə pul vəsaitləri axınının effektiv faiz dərəcəsi nəzərə alınan fərz edilən diskontlaşdırılmış dəyəri arasındakı fərkdir. Ehtiyatların (rezervlərin) yaradılması və ya dəyişməsi mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

3.10. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri asanlıqla müəyyən nağd pul məbləğinə çevrilə bilən və dəyəri cüzi dəyişikliklərə məruz qalan maddələrdir. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri maddəsində kassada olan nağd pul vəsaitləri, yolda olan pul köçürmələri, bank hesablaşma hesabları, digər tələbli bank hesabları, pul vəsaitlərinin ekvivalentləri, bank overdraftları və ödənilmə müddəti üç aydan artıq olmayan digər yüksəklikvidli investisiyalar əks etdirilir. Mühasibat balansında bank overdraftları qısamüddətli öhdəliklərin tərkibində qısamüddətli faiz xərcləri yaradan öhdəliklər maddəsi üzrə əks etdirilir.

3.11. Səhmdar kapital

Adi səhmlər kapital kimi təsnifləşdirilir.

Yeni səhmlərin buraxılması ilə əlaqədar olan xərclər tərkibində əks etdirilir.

3.12. Kreditlər və borclar

Kreditlər və borclar ilkin olaraq sövdələşmənin aparılmasına çəkilən xərclər çıxılmaqla, ədalətli dəyər üzrə tanınır.

Konvertasiya olunan istiqrazların öhdəliklərə aid olan hissəsinin ədalətli dəyəri konvertasiya olunmayan istiqrazlara ekvivalent bazar faiz dərəcəsi tətbiq edilməklə müəyyən olunur. Bu məbləğ konvertasiyada ləğv olunma müddətinə və istiqrazların ödəmə müddətinin çatması müddətinə qədər amortizasiya olunan öhdəliyin dəyəri kimi əks etdirilir. Alınmış qalan vəsaitlər konvertasiyaya opsiyon kimi mənfəət vergisi effekt çıxılmaqla kapitalla əlavə edilir.

Kreditlər və borclar, cəmiyyət tərəfindən bu öhdəliklərin ödənilmə müddətinin mühasibat balansının tərtib edilmə müddətindən ən azı bir ildən artıq olan müddətə ödəniləcəyi barədə şərtsiz hüququ olması halları istisna olmaqla, qısamüddətli öhdəliklər kimi təsnifləşdirilir

3.13. Mənfəət vergisi

Mənfəət vergisi hazırkı maliyyə hesabatlarında balans tarixinə Azərbaycan Respublikasının qüvvədə olan qanunvericiliyinə uyğun olaraq hesablanmışdır. Mənfəət vergisi xərci cari və təxirəsalınmış mənfəət vergisindən ibarət olub, mənfəət və zərər hesabatında qeydə alınır. Lakin, həmin və ya başqa dövrdə bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınan əməliyyatlara aid olan vergilər bilavasitə kapital hesablarında qeydə alınır.

Cari mənfəət vergisi, cari və ya əvvəlki dövrlər üzrə vergiyə cəlb edilən və ya zərər ilə əlaqədar vergi orqanlarına ödəniləcək və ya onlardan geri alınacaq (əvəzləşdiriləcək) məbləği təşkil edir. Vergiyə cəlb edilən mənfəət və ya zərər, maliyyə hesabatlarının müvafiq vergi bəyannamələrinin təqdim edilməsindən əvvəl təsdiqləndiyi halda təxmini göstəricilərə əsasən hesablanır. Mənfəət vergisindən başqa digər vergilər inzibati və digər əməliyyat xərcləri kimi qeydə alınır.

Təxirə salınmış mənfəət vergisi üzrə ehtiyat (rezerv) öhdəliklər metodu istifadə edilməklə tam həcmdə yaradılır. Təxirə salınmış mənfəət vergisi, aktivlərin və öhdəliklərin vergitutma bazası ilə onların maliyyə hesabatlarında əks etdirilmiş balans dəyəri arasında meydana çıxan bütün zaman fərqləri üzrə müəyyən edilir. Lakin, təxirə salınmış mənfəət vergisi, aktivlərin və ya öhdəliklərin ilkin tanınması zamanı meydana çıxırsa, o halda təxirə salınmış mənfəət vergisi uçotda əks etdirilmir (əgər, sövdələşmənin həyata keçirildiyi anda nə mühasibat mənfəətinə, nə də vergiyə cəlb edilən mənfəətə təsir etməyən biznesin birləşdirilməsi ilə əlaqədar deyildirsə). Təxirə salınmış mənfəət vergisi mühasibat balansının tərtib edilmə tarixinə qüvvədə olan Azərbaycan Respublikasının Vergi Məcəlləsində müəyyən edilmiş vergi dərəcələrinə müvafiq olaraq hesablanır.

Təxirə salınmış vergi aktivləri o zaman tanınır ki, gələcəkdə zaman fərqləri məbləğində azaldıla biləcək vergiyə cəlb ediləsi mənfəət əldə edilməsi ehtimalı vardır.

3.14. Qarşıdakı xərclər və ödənişlər üzrə ehtiyatlar (rezervlər)

Ətraf mühitin bərpa olunmasına, restrukturizasiyaya və məhkəmə çəkişmələrinə ehtiyatlar (rezervlər) o zaman yaradılır ki:

- Cəmiyyət keçmiş dövrlərdə baş vermiş hadisələr nəticəsində hər hansı hüquqi öhdəliklər daşıyır və ya könüllü surətdə öz üzərinə ənənəvi öhdəliklər qəbul etmişdir;
- Ehtimallar vardır ki, bu öhdəliklərin sahmana salınması üçün pul vəsaitlərinin axını labüddür;
- Bu öhdəliklərin məbləği etibarlı surətdə hesablanı bilər.

Resturukurizasiya xərcləri üzrə ehtiyatlara icarə müqavilələrinin vaxtından əvvəl ləğv edilməsinə görə cərimə sanksiyaları və işçilərə ödənilən işdən çıxma müavinətləri daxildir. Gələcək dövrlərin əməliyyat zərərləri üzrə ehtiyatlar yaradılmışdır.

3.15. Gəlirin tanınması

Gəlir satılmış mal, iş və xidmətlərin ədalətli dəyəri ilə (əlavə dəyər vergisi çıxılmaqla) tanınır. Satışdan gəlir aşağıdakı qaydada tanınır:

(a) Malların topdan satışından gəlir

Malların satışından gəlir o vaxt tanınır ki, Cəmiyyət tərəfindən mallar alıcıya çatdırılmışdır, alıcı malları qəbul etmişdir və müvafiq olan debitor borcunun alınması üçün kifayət dərəcədə ehtimal vardır.

(b) Malların pərakəndə satışından gəlir

Malların satışından gəlir Cəmiyyət tərəfindən alıcıya malları satması zamanı tanınır. Pərakəndə satış adətən nağd qaydada ödəniş yolu ilə aparılır. Əks etdirilmiş satışdan gəlir, sövdələşmənin həyata keçirilməsi ilə əlaqədar ödənilmiş yığımlar da daxil olmaqla, satışdan gələn məcmu hasilatı əks etdirir. Belə yığımlar malların satış xərclərinə aid edilir.

(c) Xidmətlərin göstərilməsindən gəlirlər

Xidmətlərin göstərilməsindən gəlirlər o hesabat dövrünə aid edilir ki, bu xidmətlər göstərilmişdir və xidmət göstərilməsi üzrə konkret sövdələşmənin tələbləri başa çatdırılmışdır. Konkret sövdələşmənin tələblərinin başa çatdırılması dərəcəsi faktiki göstərilmiş xidmətlərin həcmnin sövdələşmə üzrə göstəriləcək xidmətlərin ümumi həcmindəki payı kimi qiymətləndirilir.

(d) Faiz gəlirləri

Faiz gəlirləri effektiv daiz dərəcəsi metodu istifadə edilməklə zaman tənəsüblüyü əsasında tanınır. Debitor borcunun dəyərinin aşağı düşməsi hallarında Cəmiyyət balans dəyərini əvəzi ödənilə bilən dəyərə qədər aşağı salır. Dəyərin bu qaydada aşağı salınması, maliyyə alətlərinin effektiv faiz dərəcəsindən istifadə edilməklə, ilkin tanınma tarixinə pul vəsaitləri axınının gələcək diskontlaşdırılmış hesablamaları yolu ilə müəyyən edilir. Dəyəri aşağı salınmış faiz gəlirləri konkret şəraitdən asılı olaraq, pul vəsaitlərinin daxil olması və ya xərclərin ödənilməsi qaydasında tanınır.

(e) Dividend gəlirləri

Divident gəlirləri o zaman tanınır ki, səhmdarların mənfəət əldə etmək hüququ müəyyən olunmuşdur

3.16. İcarə

Mülkiyyət hüququndan irəli gələn risklərin və səmərələrin əhəmiyyətli hissəsinin icarəyə verəndə qalması hallarındakı icarə, əməliyyat icarəsi kimi təsnifləşdirilir. Əməliyyat icarəsi müqaviləsi üzrə ödənişlər bütün icarə müddəti üzrə bərabər hissələrə bölünməklə, mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

3.17. Dividendlərin verilməsi

Cəmiyyətin səhmdarlarına dividendlər maliyyə hesabatlarında öhdəlik kimi o dövrdə tanınır ki, həmin dövrdə Cəmiyyətin səhmdarları tərəfindən təsdiq edilmişdir (qərar qəbul edilmişdir)

4. Maliyyə risklərinin faktorları

Cəmiyyətin fəaliyyəti bir sıra maliyyə risklərinə meyllidir: bazar riski (valyuta riskləri, faiz dərəcələrinin dəyişməsinin ədalətli dəyərə təsir riski və qiymət riski daxil olmaqla); kredit riski; likvidlik riski və faiz dərəcələrinin dəyişməsinin pul vəsaitləri axınına təsiri riski. Cəmiyyət risklərin idarə olunması üzrə proqramı, maliyyə risklərinin qabaqcadan müəyyən edilə bilinməməsi amilinə cəmləşdirilmişdir (fokusuna yığılmışdır) və Cəmiyyətin fəaliyyətinin maliyyə nəticələrinə potensial əlverişsiz təsirinin minimallaşdırılmasına yönəldilmişdir. Cəmiyyət müəyyən risklərin hedcinqləşdirilməsi üçün törəmə maliyyə alətlərindən istifadə edir

(a) Bazar riski

(i) Valyuta riski

Cəmiyyət beynəlxalq iqtisadi əlaqələrə malikdir və ona görə də xarici valyuta kurslarının (əsasən, ABŞ dolları, avro, rus rublu və s.) dəyişməsindən valyuta risklərinə meyllidir. Gələcək kommersiya sövdələşmələri, tanınmış aktivlər və öhdəliklər, həmçinin xarici şirkətlərə netto-investisiyalara münasibətdə mübadilə kurslarının dəyişməsi riski mövcuddur.

(ii) Qiymət riski

Cəmiyyət göstərdiyi xidmətlər üzrə qiymət riskinə mübtəla deyildir. Analoji xidmətlər bazarında faktiki rəqabətin olmaması buna əsas verir.

(b) Kredit riski

Cəmiyyət əhəmiyyətli kredit risklərinə mübtəla deyildir. Törəmə alətlərlə sövdələşmələr və pul əməliyyatları yalnız yüksək ödəmə qabiliyyəti olan maliyyə institutları ilə aparılır. Cəmiyyət tərəfindən heç bir istisnaya yol vermədən bütün maliyyə institutları üçün kredit riskini məhdudlaşdıran prosedurlar işlənmişdir.

(c) Likvidlik riski

Likvidlik riskinin ehtiyatkarlıqla idarə edilməsi pul vəsaitləri və dövriyyədə olan qiymətli kağızların kifayət həcminin saxlanması, açılmış kredit xətləri vasitəsilə adekvat maliyyələşmə imkanlarını və ortaya çıxma biləcək disbalans hallarında operativ idarəetmə imkanlarını nəzərdə tutur.

(d) Faiz dərəcəsinin dəyişməsinin pul vəsaitləri axınına və ədalətli dəyərə təsiri riski

Cəmiyyət faiz gəliri gətirən əhəmiyyətli məbləğdə aktivlərə malik olduğundan, mənfəət və pul vəsaitlərinin əməliyyat axınları, əsasən bazar faiz dərəcələrinin dəyişməsindən asılıdır.

4.2. Törəmə maliyyə alətləri və hedcinq əməliyyatları

Törəmə maliyyə alətləri müvafiq sövdələşmələrin (kontaktların) bağlanma tarixinə ilkin balans dəyəri ilə uçota alınır: sonradan ədalətli dəyərə yenidən qiymətləndirmə tələb edilir. Bu qaydada müəyyən edilmiş gəlirlər və zərərlər maliyyə alətlərinin hedcinq aləti kimi təsnifləşdirməsindən asılıdır.

(a) Ədalətli dəyərin hedcinqləşdirilməsi

Cəmiyyət tərəfindən pul vəsaitləri axınının hedcinqləşdirilməsi aləti kimi təsnifləşdirilən törəmə alətlərin ədalətli dəyərinin dəyişməsi mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda hedcinqləşmə riskinə aid olan hedcinqləşdirilən maliyyə aktivləri və öhdəliklərinin ədalətli dəyərinin dəyişməsi ilə birlikdə əks etdirilir.

(b) Pul vəsaitləri axınının hedcinqləşdirilməsi

Cəmiyyət tərəfindən pul vəsaitləri axınının hedcinqləşdirilməsi aləti kimi təsnifləşdirilməsi aləti kimi təsnifləşdirilən törəmə alətlərin ədalətli dəyərinin dəyişməsinin effektiv hissəsi kapitalın tərkibində tanınır (bu dəyişmənin effektiv olmayan hissəsi mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir).

(c) Xüsusi hedcinqləşdirmə əməliyyatı uçotu tətbiq edilməyən törəmə alətlər

Bir sıra maliyyə alətləri xüsusi hedcinqləşdirmə əməliyyatı uçotu qaydalarına aid edilmir. Hedcinqləşdirmə əməliyyatları tətbiq edilməyən maliyyə alətlərinin dəyişməsi birbaşa mənfəət və zərərlər haqqında hesabatda əks etdirilir.

5. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı əhəmiyyətli mübahisat təxminləri və fərziyyələri

Cəmiyyət növbəti maliyyə ili ərzində hesabatlarda əks etdirilən aktiv və öhdəliklərin məbləğinə təsir göstərən təxminlər və fərziyyələr irəli sürür. Həmin təxminlər və fərziyyələr müntəzəm olaraq rəhbərliyin təcrübəsinə və digər amillərə, həmçinin rəhbərliyin fikrincə mövcud şəraitə uyğun olaraq əsaslandırılmış gələcək hadisələr üzrə təxminlərə əsasən təhlil edir. Uçot siyasətinin tətbiqi zamanı rəhbərlik həmçinin peşəkar mülahizələr və fərziyyələr irəli sürür. Maliyyə hesabatlarında əks etdirilən məbləğlərə daha çox təsir göstərən peşəkar mülahizələr və növbəti maliyyə ili ərzində aktiv və öhdəliklərin balans dəyərinə əhəmiyyətli düzəlişlərin edilməsinə səbəb olan təxminlərə aşağıdakılar daxildir:

5.1. Müştəri debitor borclarının dəyərsizləşməsi üzrə zərərlər

Gələcək pul vəsaitləri hərəkətinin məbləğini və müddətini təxmin edərkən istifadə edilən metodologiya və mülahizələr, təxmini və həqiqi zərərlər arasındakı hər hansı fərqi azaltmaq məqsədilə müntəzəm olaraq nəzərdən keçirilir.

5.2. Binaların yenidən qiymətləndirilməsi

Hər bir balans tarixində Cəmiyyətin binalarının ədalətli dəyərinin balans hesabatında əks etdirilməsi məqsədilə, rəhbərlik binaların yenidən qiymətləndirilməsi üzrə əsas əldə etmək məqsədilə müstəqil qiymətləndirmə hesabatının tələb olunduğunu müəyyən etmək üçün peşəkar mülahizələr irəli sürür. firmanın rəhbərliyinin fikrincə binaların ədalətli dəyərinin əhəmiyyətli dərəcədə dəyişmədiyinə görə, 31 dekabr 2019-cu il tarixinə yenidən qiymətləndirilməmişdir.

5.3. Vergi qanunvericiliyi

Azərbaycan Respublikasının vergi, əmək, sosial sığorta, valyuta və gömrük qanunvericiliyi ilə nəzərdə tutulan qaydalar tətbiq edilir.

VI. Pul vəsaitləri və onların ekvivalentləri

Göstəricilər	31.12.2019	31.12.2018
Kassa	0.00	0.00
Bank - milli valyuta ilə cari hesab	717.69	3037,82
ƏDV depozit hesabı	0.00	0.00
YEKUNU	717.69	3037,82

VII. Sair qısamüddətli aktivlər

Göstəricilər	31.12.2019	31.12.2018
Gələcək dövrün xərcləri	20.00	20.00
YEKUNU	20.00	20.00

VIII.Ödənilmiş nominal (nizamnamə) kapitalı

Göstəricilər	31.12.2019	31.12.2018
Nizamnamə kapitalı	20.00	20.00
Yekunu	20.00	20.00

IX. Bölüşdürülməmiş mənfəət (ödənilməmiş zərər)

Göstəricilər	31.12.2019	31.12.2018
Hesabat dövrünün xalis mənfəəti	717.69	1614.19
Keçmiş illər üzrə bölüşdürülməmiş mənfəət	0.00	1423.63
YEKUNU	717.69	3037.82

X. Əsas əməliyyat gəliri

Göstəricilər	31.12.2019	31.12.2018
İşlərin görülməsindən və xidmətlərin göstərilməsindən gəlirlər	164500.00	127890.00
YEKUNU	164500.00	127890.00

XI. Satışın maya dəyəri

Göstəricilər	31.12.2019	31.12.2018
Materiallar	166830.13	126430.01
YEKUNU	166830.13	126430.01

XII. Hesabat dövründə xalis mənfəət və ya zərər

Göstəricilər	31.12.2019	31.12.2018
--------------	------------	------------

Hesabat dövründə xalis mənfəət və ya zərər	2330.13	1459.99
Cəmi	2330.13	1459.99

"ESTIMATE" MMC-nin

direktoru:

Q.K.Əliyev

**AUDİTOR XİDMƏTİ GÖSTƏRİLMƏSİ BARƏDƏ
MÜQAVİLƏ
№ 20/65**

Bakı şəhəri

“05” avqust 2020-ci il

Bundan sonra “İcraçı” adlandırılacaq Azərbaycan Respublikası Auditorlar Palatası tərəfindən verilmiş 16 sentyabr 2016-cı il tarixli SA/039 qeydiyyat nömrəli icazə əsasında fəaliyyət göstərən **SƏRBƏST AUDİTOR Musayev Adıgözəl Maqsud oğlu** bir tərəfdən və bundan sonra “Sifarişçi” adlandırılacaq **"ESTIMATE" MMC-nin direktoru Əliyev Qasım Kamil oğlu** ikinci tərəfdən auditor xidməti göstərilməsi barədə aşağıdakı müqaviləni bağladılar:

1. Müqavilənin məzmunu və tərəflərin cavabdehliyi.

1.1. Sifarişçi tapşırır, icraçı isə aşağıdakı xidmətlərin yerinə yetirilməsini öz öhdəsinə götürür:

31 DEKABR 2019-CU İL TARİXİNƏ MALİYYƏ HESABATLARININ AUDİTİ

1.2. Göstərilmiş auditor xidmətlərinin nəticəsini “İcraçı” **Müstəqil Auditor Hesabatı və Təhvil-qəbul aktı** ilə rəsmiləşdirməlidir.

1.3. “Sifarişçi” göstərilmiş auditor xidmətlərinin müqabilində nəzərdə tutulmuş məbləği ödəyir.

2. Tərəflərin hüquq və vəzifələri.

2.1. İcraçının hüquq və vəzifələri:

- bağlanmış müqavilənin şərtinə uyğun olaraq, göstəriləcək xidmətin forma və metodlarını sərbəst müəyyən etmək;
- sifarişçinin rəhbərliyindən və işçilərindən yazılı izahat almaq;
- xidmətin göstərilməsi ilə əlaqədar müqavilə əsasında başqa auditorları (ekspert və ya mütəxəssisləri) cəlb etmək;
- göstəriləcək xidmətin məzmunu (şərti) ilə əlaqədar olaraq lazımı sənədlərin təqdim edilməməsi hallarında xidmət göstərilməsindən imtina etmək ;
- auditin aparılmasında qanunvericiliyin tələblərinə riayət etmək;
- auditin aparılması zamanı aşkar edilmiş bütün pozuntular, çatışmazlıqlar və nöqsanlar barədə sifarişçinin rəhbərliyinə məlumat vermək;
- xidmət göstərilməsi ilə əlaqədar əldə edilən məlumatları (məhkəmə orqanlarının tələb etdiyi hallar istisna olmaqla) məxfi saxlamaq;
- alınmış və ya tərtib edilmiş sənədlərin qorunub saxlanılmasını təmin etmək.

2.2. Sifarişçinin hüquq və vəzifələri:

- xidmət göstərilməsi ilə bağlı auditorun qeyri-qanuni hərəkətləri və meydana çıxan əmlak xarakterli mübahisələrlə əlaqədar Auditorlar Palatasına və məhkəməyə müraciət etmək;
- göstərilən xidmətlərlə bağlı qanunvericiliyin tələbləri, tərəflərin hüquq və vəzifələri, habelə auditorun rəsmiləşdirilmiş olduğu sənədlərdə əks edilmiş irad və nəticələr üçün əsas olan normativ aktlar barəsində ətraflı məlumat almaq;
- xidmət göstərilərkən aşkar olunmuş pozuntular və nöqsanlar haqqında məlumat almaq;
- xidmət göstərilərkən auditora təqdim olunmuş sənəd və məlumatların qorunmasını və məxfi saxlanmasını tələb etmək;
- müqavilədə nəzərdə tutulan xidmətin göstərilməsi üçün zəruri olan bütün sənədləri, registrləri və hesabatları auditora vaxtında təqdim etmək.
- auditorun sorğusuna dair yazılı şifahi izahatlar vermək.

3. İşlərin dəyəri və hesablaşma qaydaları.

3.1. Tərəflərin razılığına əsasən, bu müqavilədə nəzərdə tutulan auditor xidmətinin dəyəri aşağıdakı məbləğdə müəyyən edildi:

- göstərilən xidmətin dəyəri	500	Manat;
- auditorun ezamiyyə xərcləri		Manat
Cəmi ödənilməlidir:	500	Manat

3.2. Sifarişçi müqavilədə nəzərdə tutulan məbləği aşağıdakı qaydada ödəməlidir:

köçürmə və ya nağd yolu ilə

3.3. Sifarişçi tərəfindən əsassız olaraq müqavilə və yaxud müqavilənin şərtləri pozularsa, ödənilmiş məbləğ geri qaytarılır.

3.4. Sifarişçi göstərilən xidmətin vaxtında ödənilməmiş, dəyərinin gecikdirilmiş hər günü üçün **0,1 %** həcmində penya ödəyir.

4. İşlərin təhvil və qəbul qaydası.

4.1. Müqavilə üzrə işlər başa çatdırıldıqdan sonra qanunvericiliklə müəyyən edilmiş qaydada rəsmiləşdirilmiş sənədlərin Sifarişçiyə təqdim edilməsi təhvil-qəbul aktı vasitəsilə həyata keçirilir.

4.2. Təhvil-qəbul aktını alan Sifarişçi ən çoxu **1 (bir)** gün müddətində yoxlama aktı ilə tanış olmalı və heç bir etirazı olmazsa, imza edib İcraçıya qaytarmalıdır.

4.3. Sifarişçinin əsaslandırılmış etirazı olarsa, bu barədə hər iki tərəfin imzası ilə akt tərtib edilir və orada başa çatdırılacaq işlərin siyahısı və icra müddəti göstərilir.

4.4. Başa çatdırılacaq işlər vaxtından əvvəl yerinə yetirilərsə, Sifarişçi onu vaxtından əvvəl qəbul edir və dəyərini razılaşdırılmış qiymətlə ödəyir.

5. Tərəflərin məsuliyyəti və öhdəliyi.

5.1. Sifarişçi İcraçıya xidmət göstərilməsi üçün təqdim etdiyi bütün sənədlərin, o cümlədən yazılı və şifahi izahatların düzgünlüyünə məsuliyyət daşıyır.

5.2. Sifarişçi və İcraçı öhdəliyi tam və ya qismən yerinə yetirmədikdə qüvvədə olan qanunvericiliyə və bağlanmış müqavilənin şərtlərinə görə əmlak məsuliyyəti daşıyır.

5.3. İcraçı tərəfindən xidmət vaxtında göstərilməzsə, İcraçı gecikdirilən hər gün üçün xidmət haqqının **0,1 %**-i həcmində cərimə ödəyir.

5.4. Bu müqavilənin 8.3. bəndində göstərilən şərtlər pozularaq yerinə yetirilmiş iş Sifarişçi tərəfindən vaxtında qəbul edilməzsə, gecikdirilən hər gün üçün Sifarişçi xidmət haqqının **0,1 %**-i həcmində cərimə ödəyir.

6. Məxfilik.

6.1. Tərəflər bağlanmış müqavilənin mövcudluğu, məzmunu və müqavilənin bağlanması üçün zəruri olan sənədləri məxfi saxlamaqla, tərəf müqabilin rəsmi razılığı olmadan üçüncü tərəfə heç bir məlumat vermir.

İcraçı aşkar edilən fakt və məlumatlardan sifarişçinin yazılı razılığı olmadan hər hansı bir məqsəd üçün istifadə edilə bilməz.

6.2. İcraçı onun təqsiri üzündən olmayan səbəblərə görə yayılmış məlumatlara və ümumi xarakterli məlumatların yayılması üçün məsuliyyət daşımır.

7. Mübahisələrin həlli.

7.1. Bağlanmış müqavilə şərtləri üzrə tərəflər arasında hər hansı bir mübahisə və ya fikir ayrılığı dənışıqlar vasitəsi ilə həll edilməzsə, qüvvədə olan qanunvericiliyə uyğun həll edilir

8. Müqavilənin vaxtından əvvəl dayandırılması.

8.1. Tərəflərdən hər hansı biri aşağıda göstərilən səbəblər olarsa, rəsmi məktub vasitəsilə müqavilənin icrasını dayandıra bilər:

a) ödəmə qabiliyyəti olmazsa, imkansız, ləğv edilmə və ya yenidən təşkil etmə hallarında;

b) adi işgüzar fəaliyyətinin dayanması və ya ona maneəçilik təhlükəsi olduqda.

8.2. Tərəflərdən biri müqavilə şərtlərini pozarsa və buraxılmış nöqsanları ikinci tərəfin tələbi ilə 3 gün ərzində aradan qaldıra bilməzsə, ikinci tərəf rəsmi məktubla müqavilənin icrasını dayandıra bilər.

8.3. Əgər bağlanmış müqavilə 8.1. və 8.2.-ci bəndlərə əsasən pozularsa, göstərilmiş faktiki xidmətin dəyəri Sifarişçi tərəfindən yerinə yetirilmiş işin həcminə dair tərtib edilmiş akta əsasən ödənilir.

9. Fors-majör şəraiti.

9.1. Fors-majör şəraitində müqavilə üzrə götürülən öhdəliyin yerinə yetirilməsi qeyri-mümkün ola bilər.

9.2. Fors-majör şəraitinin mövcud olması ilə əlaqədar tərəflərdən biri ekstremal şəraitdədirsə və müqavilə öhdəliyini vaxtında yerinə yetirə bilmirsə, fors-majör şəraiti qurtaranadək öhdəliyin yerinə yetirilməsindən o halda azad edilir ki, ikinci tərəfə dərhal fors-majör şəraitinin mövcudluğuna dair rəsmi məktub göndərmiş olsun.

10. Digər şərtlər.

10.1. İcraçı müqavilə öhdəliyini yerinə yetirmək məqsədilə ilə lazım olan auditorları cəlb edir.

10.2. Müqavilədə yerinə yetirilən işin dəyəri yalnız bu müqavilə üçün olmaqla, gələcəkdə bağlanılacaq eyni adlı ikinci müqaviləyə şamil edilmir və rəqabət üçün istifadə edilə bilməz.

11. Müqavilənin fəaliyyət müddəti və tərəflərin hüquqi ünvanı.

11.1. Müqavilənin fəaliyyət müddəti:

Başlayır: **"05" avqust 2020-ci il**
Qurtarır: **"30" dekabr 2020-ci il**

11.2. Tərəflərin hüquqi ünvanı və bank rekvizitləri:

İcraçı:
REKVİZİTLƏR

Sərbəst Auditor A.M.Musayev
VÖEN 1900227672
Hesab №-si: AZ51MUGA410405000000212AZM28
Bank: "Muğanbank" ASC Invest Filialı
Kod: 503916
VÖEN: 1400122681
Müxbir hesab: AZ85NABZ01350100000003018944
S.W.I.F.T. MUGAAZ22

Sifarişçi:
REKVİZİTLƏR

"ESTIMATE" MMC
VÖEN 1503648081

4.4. Başa çatdırılacaq işlər vaxtından əvvəl yerinə yetirilərsə, Sifarişçi onu vaxtından əvvəl qəbul edir və dəyərini razılaşdırılmış qiymətlə ödəyir.

5. Tərəflərin məsuliyyəti və öhdəliyi.

5.1. Sifarişçi İcraçıya xidmət göstərilməsi üçün təqdim etdiyi bütün sənədlərin, o cümlədən yazılı və şifahi izahatların düzgünlüyünə məsuliyyət daşıyır.

5.2. Sifarişçi və İcraçı öhdəliyi tam və ya qismən yerinə yetirmədikdə qüvvədə olan qanunvericiliyə və bağlanmış müqavilənin şərtlərinə görə əmlak məsuliyyəti daşıyır.

5.3. İcraçı tərəfindən xidmət vaxtında göstərilməzsə, İcraçı gecikdirilən hər gün üçün xidmət haqqının **0,1 %**-i həcmində cərimə ödəyir.

5.4. Bu müqavilənin 8.3. bəndində göstərilən şərtlər pozularaq yerinə yetirilmiş iş Sifarişçi tərəfindən vaxtında qəbul edilməzsə, gecikdirilən hər gün üçün Sifarişçi xidmət haqqının **0,1 %**-i həcmində cərimə ödəyir.

6. Məxfilik.

6.1. Tərəflər bağlanmış müqavilənin mövcudluğu, məzmunu və müqavilənin bağlanması üçün zəruri olan sənədləri məxfi saxlamaqla, tərəf müqabilin rəsmi razılığı olmadan üçüncü tərəfə heç bir məlumat vermir.

İcraçı aşkar edilən fakt və məlumatlardan sifarişçinin yazılı razılığı olmadan hər hansı bir məqsəd üçün istifadə edilə bilməz.

6.2. İcraçı onun təqsiri üzündən olmayan səbəblərə görə yayılmış məlumatlara və ümumi xarakterli məlumatların yayılması üçün məsuliyyət daşımır.

7. Mübahisələrin həlli.

7.1. Bağlanmış müqavilə şərtləri üzrə tərəflər arasında hər hansı bir mübahisə və ya fikir ayrılığı danışıqlar vasitəsi ilə həll edilməzsə, qüvvədə olan qanunvericiliyə uyğun həll edilir

8. Müqavilənin vaxtından əvvəl dayandırılması.

8.1. Tərəflərdən hər hansı biri aşağıda göstərilən səbəblər olarsa, rəsmi məktub vasitəsilə müqavilənin icrasını dayandıra bilər:

a) ödəmə qabiliyyəti olmazsa, imkansız, ləğv edilmə və ya yenidən təşkil etmə hallarında;

b) adi işgüzar fəaliyyətinin dayanması və ya ona maneəçilik təhlükəsi olduqda.

8.2. Tərəflərdən biri müqavilə şərtlərini pozarsa və buraxılmış nöqsanları ikinci tərəfin tələbi ilə 3 gün ərzində aradan qaldıra bilməzsə, ikinci tərəf rəsmi məktubla müqavilənin icrasını dayandıra bilər.

8.3. Əgər bağlanmış müqavilə 8.1. və 8.2.-ci bəndlərə əsasən pozularsa, göstərilmiş faktiki xidmətin dəyəri Sifarişçi tərəfindən yerinə yetirilmiş işin həcminə dair tərtib edilmiş akta əsasən ödənilir.

**“04” avqust 2020-ci il tarixli 20/65 saylı müqaviləyə əsasən
aparılmış auditin nəticəsinə dair auditorun yekun sənədlərinin**

**TƏHVİL - QƏBUL
AKTI**

Bakı şəhəri

10 avqust 2020-ci il

Biz, aşağıda imza edənlər təsdiq edirik ki, **İCRAÇI** – Sərbəst Auditor Musayev Adıgözəl Maqsud oğlu tərəfindən **SİFARİŞÇİ – "ESTİMATE" MMC direktoru Əliyev Qasım Kamil oğlu** ilə bağlanmış 20/65 saylı 04.08.2020-ci il tarixli müqavilənin şərtlərinə uyğun olaraq aparılmış xidmət tam yerinə yetirilmişdir.

Auditin nəticəsinə görə sifarişçiyə aşağıdakı qaydada sənədlər təhvil verilmişdir:

1. Auditor Hesabatı
2. Təhvil-Qəbul aktı
3. Auditin aparılmasına dair müqavilə
4. Cədvəllər

I. Təhvil verdi:

İCRAÇI Sərbəst Auditor
Musayev Adıgözəl Maqsud oğlu

II. Təhvil aldı:

SİFARİŞÇİ "ESTİMATE" MMC nin direktoru:
Əliyev Qasım Kamil oğlu

